

Лекція 1.

1. Поняття «група», «колектив», «організація», «команда».

2. Історія та теорія командотворення у світі.

1. Поняття «група», «колектив», «організація», «команда».

Поняття «група» походить від італійського «gruppo» – технічного терміну у мистецтві, що позначав декілька симетричних скомпонованих фігур, з яких складається певна цілісність, наприклад, цілісний сюжет мистецького витвору.

У соціології *соціальна група* – це певна сукупність людей, які об'єднані за певними ознаками, наприклад, професійними, мовними, культурними, економічними та ін.

Різновиди соціальних груп:

- 1) умовні та реальні;
- 2) штучні та природні;
- 3) великі та малі;
- 4) розвинуті і такі, що розвиваються та ін.

Колектив – різновид соціальної групи.

Колектив – це соціальна група, члени якої об'єднані спільною діяльністю, комунікаціями, цілями та ціннісними орієнтаціями.

Члени колективу об'єднуються зв'язками:

- професійними;
- моральними;
- правовими;
- особистими;
- організаційними.

Поняття «організація» має два значення:

- як процес розподілу завдань між членами колективу;
- як результат такого розподілу, встановлений у внутрішньому порядку відносин координації та субординації у певному колективі.

Характеристики:

- впорядкованість;
- структурність;
- координованість дій, елементів;
- керівник, який несе правову відповідальність за організацію та її колектив.

Термін «команда» (англ. «team», фр. «commande») запозичений зі сфери спорту. Сьогодні цей термін має такі значення:

- тимчасова або постійна організаційна одиниця, призначення якої виконання певної сукупності завдань;

- особовий склад, екіпаж певного транспортного засобу (корабля, літака та ін.);
- спортивний колектив, що очолюється капітаном.

Характеристики команди проекту:

- спільне бачення цілі проекту;
- спільна діяльність із реалізації проекту;
- вміння і навички членів команди взаємодоповнювані;
- лідер;
- солідарна відповідальність за реалізацію проекту.

2. Історія та теорія командотворення у світі

Ідея «тімбілдингу» запозичена зі світу спорту та активно використовується у сучасному менеджменті.

Але практики згуртування людей мають дуже давню історію:

- Олімпійські ігри у Стародавній Греції;
- соціально-військовий досвід спартанців («Разом перемогти або разом загинути!», «300 спартанців» поет Симонід Кеоський);
- заходи із згуртування війська в Стародавньому Римі (ігри, командні змагання та ін., спрямоване на відшліфування спільних дій, тактичну підготовку та ін.).

У 1930-ті роки багатьох європейських країнах стає популярним такий прийом згуртування колективів підприємств, державних установ, армійських підрозділів, поліції шляхом організації футбольних матчів «Фабрика проти фабрики».

Теорія:

- Елтон Мейо (Хоторнський експеримент 1927 – 1932 рр.): «Зростання продуктивності праці дівчат, зайнятих на збиранні продукції... можна було пояснити тим, що називається формуванням організованої соціальної групи, а також особливими взаємовідносинами з керівником цієї групи»;
- Реймонд Мередин Белбин (1950 – 1960 рр.) – «Теорія 9-ти ролей» - модель командної динаміки: «команда найбільш ефективна, коли вона неоднорідна і складається з людей, що мають різні здібності, способи мислення та поведінки», водночас слід «щоб члени команди доповнювали один одного»;
- Ізабел Майерс-Брігс (1970 – 1980 рр.) - розробила «Визначник типів Маєрс-Брігс» (англ. Myers-Briggs Type Indicator, MBTI) на підґрунті теорії типів особистості в основі якої розрізнення психотипів за 4 критеріями: екстраверсія (E, extroversion) – інтроверсія (I, introversion), інтуїція (N, intuition) – сенсорика (S, sensation), мислення (T, thinking) – переживання (F, feeling), думка (J, judgment) – сприйняття (P, perception);
- Вільям Дайер (William Dyer) написав першу книгу, присвячену тимбілдингу, в 1977 р. «Важко уявити, як багато компаній у всьому

світі формулюють у своїх слоганах, корпоративних цінностях і місіях затвердження про пріоритетну роль команди та командної роботи і як мало з них реалізують затвердження в дійсності» [Dyer, 1994].

- 1980-1990-ті «Outdoor Education» навчання мистецтву формування команди проєкту за допомогою використання умов природного і соціального середовища.